

Rola biegłego psychologa w opiniowaniu sądowym

The psychologist as an expert witness in the courtroom

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2024/2025
Kierunek studiów	Psychologia
Rok i semestr studiów	Rok I/ Semestr II
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Ogólnoakademicki
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Specjalnościowy
Nazwa specjalizacji (jeśli przedmiot specjalizacyjny)	Neuropsychologia kliniczna
Status przedmiotu	Do wyboru

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS	Forma zaliczenia	Waga
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne			
Wykład	30	16	5	Egzamin	100%
Razem za zajęcia dydaktyczne	30	16			
Praca własna studenta	60	74			
Ogółem	125	125			

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Przedstawienie studentom spektrum zagadnień z różnych dziedzin prawa (cywilnego, karnego, rodzinnego, świeckiego, wyznaniowego) istotnych w sporządzaniu opinii psychologicznych na użytek sądu.
2.	Ukazanie studentom roli i specyfiki pracy biegłego psychologa sądowego w opiniowaniu w sprawach cywilnych (rodziny, ocena zdolności do czynności prawnych) i karnych z uwzględnieniem różnych grup wiekowych.
3.	Uwrażliwienie studentów na problemy natury etycznej, kompetencje kulturowe i dylematy biegłego psychologa sądowego w sprawach cywilnych i karnych.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Student zna i rozumie rolę i udział psychologa w opiniowaniu sądowym w sprawach cywilnych, karnych i penitencjarnych.	PS2_WG07_Mgr PS2_WK01_Mgr PS2_WK04_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów, interpretacji).
W2	Student zna i rozumie specyfikę procesu diagnostycznego z uwzględnieniem wieku badanych, sprawności poznawczych i wpływu procesu sądowego na zachowanie osób badanych w odniesieniu do różnych wskazań sądu.	PS2_WG07_Mgr PS2_WG08_Mgr PS2_WG09_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte.
W3	Student zna i rozumie dylematy natury psychologicznej i etycznej występujące w opiniowaniu sądowym w sprawach cywilnych i karnych.	PS2_WG07_Mgr PS2_WK01_Mgr PS2_WK04_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu rozwiązywania problemów, interpretacji).

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Student potrafi zaplanować i przeprowadzić proces badawczy/analityczny w formie iteracyjnego rozwiązywania pytań badawczych pod kątem celu i przeznaczenia danej opinii sądowej.	PS2_UW06_Mgr PS2_UK01_Mgr	Egzamin pisemny – pytania otwarte (z zakresu planowania).
U2	Student potrafi szczegółowo opisać kompetencje, prawa i obowiązki psychologa występującego w roli biegłego sądowego.	PS2_UK01_Mgr PS2_UK02_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu interpretacji).
U3	Student potrafi wskazać na obszary etycznych problemów i konfliktów w kontekście opiniowania sądowego oraz zaproponować praktyczne strategie i sposoby ich rozwiązania.	PS2_UK01_Mgr PS2_UK02_Mgr	Egzamin pisemny – pytania zamknięte i otwarte (z zakresu interpretacji, rozwiązywania problemów).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Student jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego pełnienia roli biegłego psychologa.	PS2_KO01_Mgr PS2_KR03_Mgr PS2_KR04_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata).
K2	Student jest gotów do stałej aktualizacji i rozwoju własnej wiedzy w celu efektywnego pełnienia roli biegłego psychologa w określonych kontekstach.	PS2_KO02_Mgr PS2_KR03_Mgr PS2_KR01_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata).
K3	Student jest gotów do stałego poddawania swoich kompetencji i postaw krytycznej refleksji w celu etycznego pełnienia roli psychologa w kontekście opiniowania sądowego.	PS2_KR03_Mgr PS2_KR04_Mgr	Aktywność na zajęciach (dyskusja, debata).

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Wprowadzenie. Konteksty psychologicznego opiniowania sądowego – w jakich sprawach i dlaczego potrzebna jest ekspertyza psychologiczna. Analiza przypadków historycznych i współczesnych.	2	1
2.	Fundamentalne problemy psychologicznego opiniowania – ograniczenia we wnioskowaniu psychologicznym i przewidywaniu ludzkiego zachowania; psychologiczna vs. sądowa koncepcja poczytalności. Kompetencje psychologa jako biegłego sądowego, tryb powoływania	2	1
3.	Przedmiot opiniowania biegłego psychologa szczegółowo nakreślony przez sąd w sprawach cywilnych, karnych. Analiza przypadków i przykładów.	2	2
4.	Opiniowanie w sprawach rodzinnych i małżeńskich w prawie świeckim i wyznaniowym Opiniowanie dla potrzeb sądu w sprawach władzy rodzicielskiej, pieczy zastępczej i następczej (adopcji). Cel i oczekiwana funkcja opinii. Potencjalne źródła danych i sposoby ich pozyskiwania. Analiza przypadków.	3	2
5.	Opiniowanie w sprawach zdolności do wykonywania czynności prawnych w sprawach cywilnych (zdolność do wyrażania woli, ubezwłasnowolnienie), poczytalność. Cel i struktura opinii. Obszary i metody oceny/diagnozy/pomiaru w kontekście spraw cywilnych. Analiza przypadków.	3	2
6.	Opiniowanie w sprawach przestępczości nieletnich (mechanizmów regulacyjnych, konsekwencji demoralizacji). Cel i zakres treści opinii. Integracja danych ilościowych i jakościowych (obserwacja i wywiad) pod kątem opinii sądowej. Analiza przypadków.	3	2
7.	Opiniowanie w sprawach karnych dotyczących przestępczości przeciwko zdrowiu i życiu, ich uwarunkowań podmiotowych (osobowość, motywacja, procesy poznawcze) i sytuacyjnych. Cel, funkcja i struktura opinii. Ilościowe metody pomiarowe różnic indywidualnych w kontekście opinii sądowej. Analiza przypadków.	3	2
8.	Opiniowanie dotyczące czynników wpływających na wiarygodność zeznań zależnie od okresu rozwojowego, wieku osoby, stanu zdrowia, mechanizmów obronnych, agravacji, symulacji. Analiza przypadków.	3	2
9.	Etyka psychologicznego opiniowania sądowego. Konflikty ról i interesów. Osobiste ograniczenia w zakresie kompetencji, postaw. Możliwości rozwiązywania problemów etycznych – najlepsze praktyki i strategie, analiza przypadków.	3	2
Razem		30	16

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną, analiza przypadków i przykładów, dyskusja, debata.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Wagi (%)
	Wykład
Egzamin pisemny	100
Razem	100

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Lektura obowiązkowa	30	44
2.	Przygotowanie do egzaminu	30	30
Razem		60	74

Literatura obowiązkowa

1.	Depko, A., Eichstaedt, K., Galecki, P., Krasowska, A. (2022). <i>Metodyka pracy biegłego psychiatry, psychologa oraz seksuologa, w sprawach karnych, nieletnich oraz wykroczeń</i> . Wolters Kluwer Polska.
2.	Taylor, S. (2024). <i>Forensic psychology: The basics</i> . Taylor & Francis.
3.	Rode D., Dukala K., Kabzińska J., Zalewska-Łunkiewicz K. (2020). <i>Kliniczna psychologia sądowa</i> . Warszawa. Wydawnictwo Naukowe PWN

Literatura uzupełniająca

1.	Otgaar, H., De Ruiter, C., Howe, M. L., Hoetmer, L., & van Reekum, P. (2017). A case concerning children's false memories of abuse: Recommendations regarding expert witness work. <i>Psychiatry, Psychology and Law</i> , 24(3), 365-378.
2.	Chin, J. M., Roque, M. S., & McFadden, R. (2020). The new psychology of expert witness procedure. <i>Sydney Law Review</i> , 42(1), 69-96.
3.	Wilcox, D. T., & Craig, L. A. (2017). The role of the expert witness. <i>Forensic Psychology: Crime, Justice, Law, Interventions</i> , 457-478.

Inne materiały dydaktyczne

1.	
2.	
3.	